

Kragero kommune

2.3 - Politisk sekretariat

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT - NVE

Pb. 5091
0301 OSLO
nve@nve.no

Deres ref.

Vår ref.

15/03569-17

Dato

24.11.2015

Melding om vedtak: Høring av søknad om uttak av vann fra Leivannet i Risør og Kragero kommuner

Kommunestyret 2015-2019 har behandlet saken i møte 19.11.2015 sak 77/15

Vedtak

1. Kragero Kommune ser positivt på næringsutviklingen og arbeidsplassene som et nytt smoltanlegg på Jernes vil legge til rette for i kommunene Risør og Kragero. Dette tiltaket vil generere ny aktivitet på et næringsareal som lenge har ligget brakk.
2. Kragero kommune forutsetter at natur, miljø og friluftsliv blir ivaretatt i konsesjonsvilkårene. I kommuneplanen for Kragero kommune er det berørte området vist som LNF område. Vi har supplerende informasjon om naturverdier, friluftsliv og fiskeressurser som ikke er beskrevet eller hensyntatt i søknaden. Området er attraktivt for kajakk- og kanopadling, og båtliv ved flere eiendommer. Vi er også kjent med at det er fiskeinteresser i vannet og bekkeutløpet, og at det er observert ender, vadefugl og rovfugl som bruker området. Det må derfor påregnes ikke ubetydelige negative konsekvenser av omsøkte tiltak for natur og friluftsliv dersom Leivatnet nedtappes opp til 1 meter som omsøkt, gruntvannsområder blir tørrlagt og minstevannføring i bekken ikke opprettholdes. Stor nedtapping vinterstid vil i tillegg kunne gjøre isen svært utrygg både for mennesker og dyr.
3. For å opprettholde en god balanse mellom den omsøkte næringsetableringen og andre interesser ber Kragero kommune derfor NVE stille vilkår om at:
Vannresirkuleringsteknologi bør vurderes benyttet ved det omsøkte smoltanlegget for å begrense vannuttak og utslipp, og dermed minske behovet for stor nedtapping som vil gi effekter for natur og friluftsliv.
Det blir opprettholdt minstevannføring i bekken ut av Leivatnet, og eksisterende fisketrapp i bekken gjenåpnes og holdes vedlike slik at ål og sjørret har passasje opp og ned mellom sjø og innsjø.

Postadresse

Kragero kommune
Postboks 128
3791 KRAGERØ

Besøksadresse

Rådhusgata 5
3770 KRAGERØ

www.kragero.kommune.no

Telefon: 35 98 62 00

Telefaks: 35 98 34 60

Epost: post@kragero.kommune.no

Org.nr.: 963 946 902

Nedtapping begrenses slik at gruntvanns-, våtmarks- og deltaområder i tilknytning til Leivatnet tas vare på, tilpasset fortsatt bruk av vannene som et interessant, stort område for kano- og kajakkpadling, båt- og friluftsliv. Også trygghet ved ferdsel på isen vinterstid bør hensyntas. Biologiske verdier som fugl, fisk og planter i tilknytning til innsjøen blir kartlagt i samarbeid med lokalkjente, og hensyntatt i planene før tillatelse gis til eventuelle inngrep og vannuttak. Disse biologiske verdiene overvåkes så gjennom miljørapporter under driften av smoltanlegget.

Saken og de trykte vedleggene er elektronisk tilgjengelig på <http://www.kragero.kommune.no/moeter-og-saksdokumenter>

Med hilsen

Turi Berg Clausen
Fagleder
35986231

Brevet er godkjent elektronisk.

Vedlegg: Saksutskrift

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 15/03569-5
Arkivkode. ---
Saksbehandler Turi Berg Clausen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet 2015-2019	10.11.2015	94/15
2 Kommunestyret 2015-2019	19.11.2015	77/15

Høringsuttalelse til søknad om tillatelse til uttak av vann fra Leivann i Risør og Kragerø kommuner

Rådmannens innstilling

1. Kragerø kommune ser positiv på næringsutviklingen som et smoltanlegg vil legge til rette for i kommunene Risør og Kragerø. Arbeidsplasser er viktig lokalt og dette tiltaket vil generere ny aktivitet i et område som tidligere har vært et attraktivt næringsområde.
2. Kragerø kommune anbefaler at det gis konsesjon etter vannressurslovens § 8 for uttak av vann til settefiskproduksjon for Leivann, med vilkår om å tilrettelegge bedre for vandring av ål og sjøørret i vassdraget.
3. Kragerø kommune forutsetter at negative konsekvenser fra reguleringen i best mulig grad avverges, slik at hensyn til natur, miljø og friluftsliv blir ivaretatt.

Vedlegg

- Søknad om konsesjon etter vannressurslovens § 8, datert 24.4.2015
- Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Aust-Agder, datert 28.9.2015

Saken ekspederes til:

nve@nve.no

Referanser i saken

Søknaden skal behandles etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8. Søknaden skal også vurderes etter forskrift om konsekvensutredninger etter sektorlover.

Bakgrunn

Om søkeren: Jernes Mineraliemølle AS er innehaver av de privatrettslige forhold knyttet til utnyttelse av Leivasselva-vassdraget i Risør kommune, kontaktperson er Erik Wintermark.

NVE har mottatt søknad fra Jernes Fisk (under etablering), datert 22.5.2015, om tillatelse til uttak av vann fra Leivann i Risør og Kragerø kommune. Vannet skal brukes til produksjon av inntil 1 million smolt og 5 millioner yngel årlig. Det blir søkt om et vannuttak på inntil 330 l/s samt regulering av Leivann mellom kote 4,5 og kote 3,5. De fleste tekniske inngrepene i vassdraget er allerede etablert, men det er behov for en ny vannledning. Det er ikke planlagt slipp av minstevannføring.

NVE ber kommunen om å vurdere forhold knyttet til kommuneplanen og andre kommunale planer. Kommunen bør informere om hvorvidt kjente allmenne interesser (for eksempel landskap, friluftsliv, vannuttak, fisk og vilt) blir berørt av tiltaket, og ev. andre forhold som kan få betydning for gjennomføringen.

Jernes Fisk er under etablering og har planer om å etablere et settefiskanlegg på samme lokalitet som tidligere settefiskanlegg Solgård Aqua AS. Søker er også innehaver av de privatrettslige forhold knyttet til utnyttelse av Leivasselva i Risør kommune. Der er det allerede et vannuttak med tilhørende reguleringsregime for Leivann.

Det planlegges å utnytte vannressursene i vassdraget basert på eksisterende installasjoner knyttet til regulering av innsjømagasin. Det søkes etter vannressursloven § 8 om tillatelse til manøvrering av magasin og uttak av vann slik:

- Uttak av inntil 0,33 m³/s fra Leivann
- Regulering av Leivann med HRV (høyest regulerte vannstand) 4,5 og LRV (lavest regulerte vannstand) 3,5 moh (meter over havet)
- Ingen slipp av minstevannføring til utløpselven

Saksfremstilling

Rådgivende Biologer AS har utført en enkel synfaring 22.9.2014 og konkludert at tiltaket har ubetydelige konsekvenser på bl.a. biologisk mangfold, flora og fauna, landskap, kulturminner, landbruk, brukerinteresser, vannkvalitet og vannforsyning.

Søker av settefiskanlegget fremhever i søknaden at oppdrettsnæringen og særlig på Sørlandet har i dag et underskudd på smolt. Det vil være svært praktisk og nyttig å produsere mer smolt i Skagerak for å dekke matfiskanleggene på Sørlandet sitt behov for kvalitetssmolt fra lokale produsenter. Sjøområdene i disse delene av Skagerak har ingen anlegg, og er derfor sykdomsfrie i forhold til det som ellers er situasjonen i de mest intensivt drevne områdene langs Vestlandskysten. Settefiskproduksjon ved Jernes Fisk vil inngå som del av en planlagt lokal klynge med eksisterende Sørsmolt AS som sentral kompetanseenhet, mens planlagt nytt anlegg i Lonavassdraget ved Fossing også vil inngå. Jernes Fisk vil i hovedsak produsere yngel for videre leveranse til Sørsmolt AS, mens Fossing Storsmolt holding AS utgjør det siste leddet i kjeden der en planlegger å kunne produsere storsmolt på opp mot et halvt kilo.

Egnede vannkilder for settefiskproduksjon er en mangelvare langs resten av kysten. Leivasselva-vassdraget med tilhørende reguleringsrettigheter knyttet til den opprinnelige mineralmøllen, utgjør et godt egnet utgangspunkt for smoltproduksjon, og særlig i kombinasjon med den nåværende og nærliggende produksjonen ved Sørsmolt AS.

I kommuneplanen for Kragerø kommune er området vist som LNF området. Vassdraget blir brukt til et variert friluftsliv, fiske og kano-/kajakkpadling. Det er et attraktivt, sammenhengende vassdrag med to store innsjøer, Eidsvann og Leivann. Vassdraget forbinder sjøområdene fra Kilsfjorden til Søndeledfjorden. Det er etablert en aktivitetspark i Skarvann og konsekvensene fra regulering av Leivann er ikke videre undersøkt.

Bygningsmassen til det nye smoltanlegget vil ligge i Risør kommune der området er vist som «nåværende næringsbebyggelse». Det er ikke planlagt bygninger i Kragerø kommune.

Det foreligger ikke vannstandsregistreringer i innsjøen, men i følge søkeren vil omsøkte uttak av vann selv i tørre perioder ikke føre til rask nedtapping, og ikke medføre fare for økt erosjon langs innsjøen. Det er ingen registrerte grunnvannsinteresser i området. Det er ikke noe offentlig vannuttak fra Leivann. Noen av de nærliggende hyttene benytter innsjøen som drikkevann. Risør kommune bygger ut sitt kommunale ledningsnett med mulighet for flere å koble seg på.

Status for fiskebestander i Leivann er ikke kjent. Databasen Vann-miljø angir at aure, røye og abbor forekommer. Elvemusling er ikke kjent fra dette vassdraget. Etter vurdering av Rådgivende Biologer AS medfører tiltaket ingen endring av forholdene for fisk og ferskvannsbiologi i forhold til eksisterende situasjon.

Ål er registrert i Leivann og Eidsvann. Ål på sørlandet kan vandre mellom kystvann og elv flere ganger i løpet av «ferskvannsperioden». Vandringstiltak er derfor nødvendig. Fylkesmannen i Aust-Agder (uttalelsen er vedlagt) påpeker at det legges tydeligere vekt

på og krav til å opp- og nedvandring, samt at tiltak i forhold til vanninntaket og ål utdypes klarere.

Vassdraget er registrert som sjøørretførende, men oppvandring hemmes som følge av at laksetrappen er satt ut av drift. Det rapporteres om at trappa ikke tilføres vann om sommeren og det virker som det er uklare ansvarsforhold knyttet til drift av laksetrappa i dag. Fiskeforvalteren hos Fylkesmannen i Aust-Agder krever minstevannføring ut av Leivann slik at opp- og nedvandrende sjøørret finner og benytter vandringspassasjene. Det må etableres gode tiltak som både sikrer fiskens frie vandring, samt vann til settefiskanlegget. Slike tiltak er ikke diskutert i søknaden.

Rådmannens vurdering

Rådmannen ser positiv på næringsutviklingen som et smoltanlegg vil legge til rette for i kommunene Risør og Kragerø. Arbeidsplasser er viktig lokalt og dette tiltaket vil generere ny aktivitet i et område som tidligere har vært et attraktivt næringsområde.

Eventuelle negative konsekvensene fra reguleringen må i best mulig grad avverges, slik at hensyn til natur, miljø og friluftsliv blir ivaretatt.

Rådmann foreslår som en del av konsesjonen at det føres tilstrekkelig med vann slik at det legges til rette for vandring av sjøørret og ål i vassdraget.

Miljøkonsekvenser

Forutsatt at det tilrettelegges for minstevannføring nedenfor dammen ved utløpet av Leivann i Risør, vil sjøørret og ål få mulighet til å vandre i vassdraget. Dette vil bidra til et rikere naturmangfold og styrke oppvekst av den rødlistete ålbestanden i Europa.

Økonomikonsekvenser

Et nytt settefiskanlegg vil gi samfunnsmessig positive ringvirkninger, det gjelder etablering av nye arbeidsplasser og lokal forsyning av yngel til eksisterende settefiskanlegg. Søkeren anslår en årlig verdiskapning på nærmere 100 mill. kroner for hver million smolt som produseres.

Konklusjon

Kragerø kommune støtter krav om minstevannføring som er fremhevet i uttalelsen fra Fylkesmannen i Agder. Trygge opp- og nedvandringstilstander for sjøørret og ål må etableres og bygges slik at 1 m regulering av Leivann ikke motvirker vandringstiltakene. Det må avklares tydeligere hvilke tiltak settefiskanlegget vil gjennomføre når det gjelder rømming av smolt og fiskesykdommer.

Formannskapet 2015-2019 har behandlet saken i møte 10.11.2015 sak 94/15

Møtebehandling

Charlotte T. Sætersdal (R) fremmet følgende nye forslag til vedtak:

1. Kragerø Kommune ser positivt på næringsutviklingen og arbeidsplassene som et nytt smoltanlegg på Jernes vil legge til rette for i kommunene Risør og Kragerø. Dette tiltaket vil generere ny aktivitet på et næringsareal som lenge har ligget brakk.

2. Kragerø kommune forutsetter at natur, miljø og friluftsliv blir ivaretatt i konsesjonsvilkårene. I kommuneplanen for Kragerø kommune er det berørte området vist som LNF område. Vi har supplerende informasjon om naturverdier, friluftsliv og fiskeressurser som ikke er beskrevet eller hensynstatt i søknaden. Området er attraktivt for kajakk- og kanopadling, og båtliv ved flere eiendommer. Vi er også kjent med at det er fiskeinteresser i vannet og bekkeutløpet, og at det er observert ender, vadefugl og rovfugl som bruker området. Det må derfor påregnes ikke ubetydelige negative konsekvenser av omsøkte tiltak for natur og friluftsliv dersom Leivatnet nedtappes opp til 1 meter som omsøkt, gruntvannsområder blir tørrlagt og minstevannføring i bekken ikke opprettholdes. Stor nedtapping vinterstid vil i tillegg kunne gjøre isen svært utrygg både for mennesker og dyr.

3. For å opprettholde en god balanse mellom den omsøkte næringsetableringen og andre interesser ber Kragerø kommune derfor NVE stille vilkår om at:

Vannresirkuleringsteknologi bør vurderes benyttet ved det omsøkte smoltanlegget for å begrense vannuttak og utslipp, og dermed minske behovet for stor nedtapping som vil gi effekter for natur og friluftsliv.

Det blir opprettholdt minstevannføring i bekken ut av Leivatnet, og eksisterende fisketrapp i bekken gjenåpnes og holdes vedlike slik at ål og sjøørret har passasje opp og ned mellom sjø og innsjø.

Nedtapping begrenses slik at gruntvanns-, våtmarks- og deltaområder i tilknytning til Leivatnet tas vare på, tilpasset fortsatt bruk av vannene som et interessant, stort område for kano- og kajakkpadling, båt- og friluftsliv. Også trygghet ved ferdsel på isen vinterstid bør hensyntas.

Biologiske verdier som fugl, fisk og planter i tilknytning til innsjøen blir kartlagt i samarbeid med lokalkjente, og hensyntatt i planene før tillatelse gis til eventuelle inngrep og vannuttak. Disse biologiske verdiene overvåkes så gjennom miljørapporter under driften av smoltanlegget.

Henriette Fluer Vikre (Frp) foreslo å utsette saken og sende den tilbake til rådmannen for utredning av Sætersdals forslag. Saken legges deretter fram for kommunestyret 19.11.2015.

Votering

Utsettelsesforslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken utsettes og sendes tilbake til rådmannen for utredning av Charlotte T. Sætersdals forslag. Saken legges deretter fram for kommunestyret 19.11.2015.

Kommunestyret 2015-2019 har behandlet saken i møte 19.11.2015 sak 77/15

Møtebehandling

Per-Erik Schulze (MDG) fremmet Charlotte T. Sætersdals (R) forslag i formannskapets møte 10.11.2015.

Votering

Sætersdals forslag fra formannskapet vedtatt med 26 mot 9 stemmer som ble avgitt for rådmannens forslag.

Vedtak

1. Kragerø Kommune ser positivt på næringsutviklingen og arbeidsplassene som et nytt smoltanlegg på Jernes vil legge til rette for i kommunene Risør og Kragerø. Dette tiltaket vil generere ny aktivitet på et næringsareal som lenge har ligget brakk.

2. Kragerø kommune forutsetter at natur, miljø og friluftsliv blir ivaretatt i konsesjonsvilkårene. I kommuneplanen for Kragerø kommune er det berørte området vist som LNF område. Vi har supplerende informasjon om naturverdier, friluftsliv og fiskeressurser som ikke er beskrevet eller hensynstatt i søknaden. Området er attraktivt for kajakk- og kanopadling, og båtliv ved flere eiendommer. Vi er også kjent med at det er fiskeinteresser i vannet og bekkeutløpet, og at det er observert ender, vadefugl og rovfugl som bruker området. Det må derfor påregnes ikke ubetydelige negative konsekvenser av omsøkte tiltak for natur og friluftsliv dersom Leivatnet nedtappes opp til 1 meter som omsøkt, gruntvannsområder blir tørrlagt og minstevannføring i bekken ikke opprettholdes. Stor nedtapping vinterstid vil i tillegg kunne gjøre isen svært utrygg både for mennesker og dyr.

3. For å opprettholde en god balanse mellom den omsøkte næringsetableringen og andre interesser ber Kragerø kommune derfor NVE stille vilkår om at: Vannresirkuleringsteknologi bør vurderes benyttet ved det omsøkte smoltanlegget for å begrense vannuttak og utslipp, og dermed minske behovet for stor nedtapping som vil gi effekter for natur og friluftsliv.

Det blir opprettholdt minstevannføring i bekken ut av Leivatnet, og eksisterende fisketrapp i bekken gjenåpnes og holdes vedlike slik at ål og sjørret har passasje opp og ned mellom sjø og innsjø.

Nedtapping begrenses slik at gruntvanns-, våtmarks- og deltaområder i tilknytning til Leivatnet tas vare på, tilpasset fortsatt bruk av vannene som et interessant, stort område for kano- og kajakkpadling, båt- og friluftsliv. Også trygghet ved ferdsel på isen vinterstid bør hensyntas.

Biologiske verdier som fugl, fisk og planter i tilknytning til innsjøen blir kartlagt i samarbeid med lokalkjente, og hensyntatt i planene før tillatelse gis til eventuelle inngrep og vannuttak. Disse biologiske verdiene overvåkes så gjennom miljørapporter under driften av smoltanlegget.

RETT UTSKRIFT

DATO 24.november.2015